

Nobelpriset i litteratur 2017

Sedan 1901 delas Nobelpriset ut den 10 december, men redan i oktober får vi veta vilka som kommer att bli årets pristagare.

Alfred Nobel och Nobelpriset

Alfred Nobel levde mellan 1833 och 1896. Under sin livstid gjorde han många uppfinningar, den mest kända är dynamiten.

Alfred Nobel var alltså uppfinnare, men också kemist, entreprenör och företagsledare. När han dog lämnade han efter sig en stor förmögenhet och i sitt testamente förklarade Alfred Nobel att en stor del av dessa pengar skulle bli ett pris till de som gör "...mänskligheten den största nytta". Priset är delat i fem lika delar, varav litteratur är en.

Nobelpriset i litteratur

Alfred Nobel är mest känd som uppfinnare och företagare. Men när han var ung drömde han faktiskt om att bli poet. Han tyckte om att läsa och han skrev egna dikter. Så småningom gav han upp sina författardrömmar, men intresset för skönlitteratur hade han kvar hela sitt liv. I hans bibliotek var bokhyllorna fulla av romaner, pjäser och diktsamlingar. Mot slutet av sitt liv tog han också upp skrivandet igen, och skrev bland annat en pjäs.

Nobelpriset i litteratur går "till den som inom litteraturen producerat det utmärktaste i idealisk riktning."

Årets litteraturpris

Nobelpriset i litteratur 2017 går till den brittiske författaren Kazuo Ishiguro för att han, enligt prismotiveringen, "i romaner med en stark känslomässig verkan har blottat avgrunden under vår skenbara hemhörighet i världen".

Kazuo Ishiguro föddes 1954 i Nagasaki i Japan. Som femåring flyttade han med sin familj till Storbritannien, där han sedan växte upp och bor än idag. Ishiguro skriver framför allt romaner, men även noveller och manus för film och tv. Hans första roman, *Berg i fjärran*, kom ut 1982, och efter den har Ishiguro gett ut ytterligare sju böcker. Några av de mest kända är *Återstoden av dagen* och *Never let me go*, som båda har blivit filmatiserade.

Ishiguro skriver i olika genrer. I hans senare romaner finns bland annat inslag av fantasy. Men även om Ishiguro varierar och blandar olika genrer, finns det teman som han ofta återkommer till, som till exempel vänskap och kärlek, minne och identitet, sanning och lögn.

Never let me go handlar om några ungdomar som växer upp på en internatskola på den engelska landsbygden. Lärarna får barnen att känna sig utvalda, men samtidigt vet de inget om varför de är där, eller varför de inte har några föräldrar. En dag när barnen är femton år gamla är det en lärare som till slut berättar sanningen:

Om ni ska kunna leva drägligt, då måste ni verkligen få veta vad som gäller. Ingen av er kommer att resa till Amerika, ingen av er kommer att bli filmstjärna. Och ingen av er kommer att jobba på stormarknad, som jag hörde några av er tala om häromdan. För er är livet förutbestämt.

Svensk översättning av Rose-Marie Nielsen

Diskussionsfrågor

Här följer några frågor om årets Nobelpris i litteratur. Fundera enskilt eller diskutera i grupp.

1. Prismotiveringen

Läs igenom motiveringen till varför Kazuo Ishiguro får priset. Slå upp orden "blotta" och "skenbara", om du inte vet vad de betyder. Fundera sedan på vad prismotiveringen faktiskt säger om Kazuo Ishiguros författarskap.

- Vad menas med att Ishiguros böcker har "en stark känslomässig verkan?"
- På vilket sätt kan hans romaner visa på "avgrunden under vår skenbara hemhörighet i världen"?
- Hur väl stämmer prismotiveringen in på det korta utdraget ur *Never let me go*?

2. Vem är pristagaren och vad skriver han för slags litteratur?

Tänk dig att du skall presentera pristagaren för någon som går i årskurs 6.

- Vem är årets Nobelpristagare i litteratur?
- Vad skriver han för slags böcker? Vad handlar de om?

3. Att leva i en lögn

Boken *Never let me go* handlar om barn som växer upp isolerade från omvärlden, utan några föräldrar. Det finns många saker de inte vet, både om sin egen historia och sin framtid.

- Är det rätt av vuxna att ljuga om viktiga saker, om sanningen kan vara väldigt jobbig eller hemsk för barnen att höra?
- På vilket sätt tror du att barnens liv i *Never let me go* är förutbestämt?
